

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTAȚIA

B-dul Academiei, 3,
BUCUREȘTI

ABONAMENTUL ANUAL

În țară 10 lei
În strălănătate 12 »

TRADUCATORII DE CONTRABANDA

SAU

TRADUCATORII TRADUCERILOR

În mai multe rânduri am discutat în această revistă problema traducerilor noastre literare. Arătăm că interesele culturii și literaturii românești, ba chiar demnitatea lor pretind să se facă odată bună rânduială în chaosul acestui domeniu important, înlăuntrul căruia mișună fel de fel de aventurieri ai literelor române, oameni lipsiți de orice talent și de orice cultură, mânuitori barbari ai bieteii noastre limbi și nepricepuți ai limbilor streine, exploatați fără de scrupul ai celebrităților literare europene. Unicul merit al acestui soi de așa ziși traducători este întemeierea categoriei ciudate a traducătorilor de traduceri, categoriile pe care noi, în dreapta noastră convingere, am socotit-o și stăruim a o socoti operă de contrabandă. Căci e contrabandă și nu altceva a fișarea ca traduceri literare bune a unor proaste traduceri; e contrabandă și nu altceva pretenția de-a traduce literar pe un autor strein după o traducere streină și nu după original, când nu stăpânești nici limba ta maternă, nici limba traducerii după care traduci.

Pentru ori-ce om cu judecată, asemenea constatări se întemeiază pe adevăruri evidente și mărturisirea lor poate dura numai pe cei cu musca pe nas. Dar faimosul A. B. C. Tăslăuanu din Sibiu, proprietarul comercial al «Luceafărului», de care s'a lepădat până și d. O. Goga, și-a pierdut de mult dreptul de-a mai fi socotit între oamenii cu judecată. I-a rămas acestui tip patologic al literaturii noastre periodice numai dreptul de-a se simți atins, când se vorbește despre «traducătorii de traduceri». Noi, firește, îi recunoaștem fără discuție acest drept, pentru-că autorul fără de nici o cultură al teoriei «celor două culturi» a izbutit în vremea din urmă să se înalțe pe tronul puțin glorios al regelui traducătorilor de traduceri, prin talmăcirile sale îndrăznețe din operele lui Björnstjerne Björnson. Într'adevăr, după-ce a suferit nenumărate naufragii cu încercările sa originale, după-ce a fost cufundat cu toate ridicolele sale teorii anarho-

socialiste despre «cele două culturi» ale Românilor, după-ce a fost părăsit de ocrotitorul său prea milostiv, poetul Goga, ce-i mai rămânea de făcut bietului analfabet literar, ca să nu fie eliminat pentru totdeauna dintre publicişti români? Nimic alta decât profesiunea foarte uşoară şi rentabilă a traducătorului de traduceri. Din nenorocire pentru genialul Björnstjerne Björnson, s'a întâmplat ca tocmai în vremea asta de strâmtorare pentru A. B. C. Tăslăuanu, lumea românească din Ardeal să ceară a cunoaşte operele aceluia care luase apărarea politică a Românilor ardeleni în faţa Europei. Ca ori-ce contrabandist sigur de meseria sa, A. B. C. Tăslăuanu n'a mai aşteptat o clipă: s'a oferit să strecoare chiar dumnealui, prin toate vămile noastre literare, pseudo-traduceri după operele lui Björnson — marfă ieftină şi unică pe piaţă! La început, ca un adevărat contrabandist ce este, onorabilul A. B. C. nici n'a mărturisit că nu traduce după original. Cu atât mai puţin ar fi mărturisit că traduce din nemţeşte fără să ştie nemţeşte, pentru-că ar fi fost de-adreptul dezastros să se mai afle şi asta, când cetitorii «Luceafărului» se vor fi convins de mult că A. B. C. nu ştie nici măcar româneşte, cum se cuvine unui scriitor serios. Dar contrabandistul literar A. B. C. va fi dorind, iarăşi, dovezi? Ei bine, noi credem că într'un an de militărie austriacă un om ca dânsul poate învăţa, cu temei, doar termenii injurioşi germani ori ungureşti, în care este meşter pe româneşte. Şi apoi nu şi-a demascată oare el însuşi neştiinţa sa de nemţeşte, când avea naivitatea de-a cita «pag. I, rindul I, vol. I» dintr'o scriere germană oare-care?...

Totuşi A. B. C. are curaj. Care contrabandist n-are curaj? Dânsul se provoacă, pentru salvarea nefericitelor traduceri din Björnson, la mărturia d-lui D. N. Ciotori, adevăratul traducător, şi mă întreabă cu trufie dacă eu cunosc limba norvegiană. Răspund, nu pentru declasatul literar A. B. C., răspund pentru cetitorii «Luceafărului», la amândouă chestiunile.

Limba norvegiană n-o cunosc şi nici n-am încercat să traduc pe Björnson. Dar aveam tot dreptul să-mi exprim neîncederea, când detei peste un traducător al lui Björnson, care nu ştia nici norvegiana, nici limba germană — după care *abia acuma* mărturiseşte că a tradus — şi nici chiar limba românească literară. Astfel, precum era şi firesc, eu am judecat şi puteam judeca numai forma traducerilor din «Luceafărul», însă forma este esenţialul la orice traducere.

Cât pentru mărturia d-lui D. N. Ciotori, ne lămureşte pe deplin chiar d-sa. Temându-se poate de vre-o critică necruţătoare, şi cum este bun negustor de felul său, vicleanul A. B. C. a scris d-lui Ciotori, la Stockholm, rugându-l să compare textul traducerii tipărite în «Luceafărul» cu originalul lui Björnson şi făgăduindu-i că forma traducerii, ale cărei defecte

le recunoștea în taina scrisorii, o va revizui—după ce o publicase odată! Ce putea face d. Ciotori? Om excesiv de amabil, a comparat textele, adică textul tradus din nemțește cu textul original, și cu multă complesență, firească în astfel de împrejurări, a stăruit ca d-l A. B. C. să revizuiască forma traducerii sale după traducerea germană. Totuși onorabilul A. B. C. îndrăznește să spună că d. Ciotori ar fi găsit «bună» traducerea d-sale! Judece-l cititorii săi pentru acest procedeu ciudat; noi nu-l mai judecăm; pentru noi sunt condamnate de mult procedurile de contra-bandist și de anarhist literar ale lui A. B. C. Tăslăuanu.

Dar, credincios firei și inculturii sale, A. B. C. Tăslăuanu ne insultă. O poate face în toată voia. Termeni ca «nerușinare revoltătoare», «calomnie», «calomnitor de meserie», «obraznic», «necuviință» etc. etc., toate într'o polemică literară și într'o revistă la care mai colaborează scriitori ca d. d. Sandu Aldea și Sadoveanu, arată în deajuns cât de perfect cunoaște A. B. C. Tăslăuanu limba noastră literară și cât de minunat este pregătit să traducă opere literare celebre...

De sigur, astfel de insulte nu pot avea nici un răspuns literar. Mă declar, deci, cu totul inferior lui A. B. C. Tăslăuanu pe acest tărâm al injuriilor, pe care nu le-am putut învăța nici între Săcuii cu cari a copilărit dânsul, nici între ordonanțele austriace dela cari va fi învățat nemțește, nici între anarhiștii cu două culturi în teorie și fără nici una în realitate, al căror Crai nou s'a improvizat proprietarul comercial al «Luceafărului». Intre oameni culți, insultele nu provoacă nici măcar constituire de martori, ci numai disprețul, când insultătorul are singura calitate a unei piei cam grosicioare, pe urma căreia un maior în armata românească și un deputat în camera României l-au și disqualificat deunăzile pe A. B. C. Tăslăuanu, ajuns — nu știm prin ce capriciu al sorții — secretar al unei «Asociațiuni pentru cultura și literatura poporului român»!

I. SCURTU.

TĂCERE

— DUPĂ EDMOND HARAUCOURT —

*Eu nu-ți voi spune gândul... tu n'ai să'l știi vr'odată!
Voiu suferi... și plânsul mi-o fi pe veci amic...
Așa mi-a fost sortitul; să tac viața toată,
Iar tu, ispită dulce, să nu pricepi nimic!...*

*...Și-atât îmi ești de dragă! atât de mult... că-mi pare,
Că te urăsc de moarte... și te blestem plângând!
Ași vrei să sfarm, atuncea, robia ce mă doare,
Să plec... să-ți pierd de urmă, să mi-te șterg din gând!..*

*Să mă tot duc... departe... departe mult de tine...
Și să mă pierd ca fulgul furat ușor de vânt...
Să nu se mai audă nimica despre mine;
Nimic din visul ăsta, ce sufletul mi-a'nfrânt!..*

ȘTEFAN BRABORESCU.

FĂRĂ DE LEGE

— ANTON P. CEHOV —

— Cine-i acolo?...

Nici un răspuns. Paznicul cimitirului nu zărește nimic, dar aude lămurit, prin suflarea vântului și freacățul frunzelor, că cineva trece pe dinaintea lui pe alee. Noapte adâncă a învăluit pământul în nor și ceață și paznicului i se pare că pământul, cerul și chiar însuși el cu gândurile lui, alcătuește un tot nesfârșit, învăluit în întunecime de nepătruns.

Nu vede nimic și nu poate să meargă de cât pipăind.

— Cine-i acolo?... întrebă din nou paznicul, și pare că aude un zgomot de glasuri și râsete prelungite.

— Cine-i acolo?

— Eu — răspunse o voce de bătrân.

— Dar cine ești tu?

— Eu? Un trecător.

— La dracu, ce fel de trecător? strigă paznicul mânios, ca să-și ascundă frica. — Dracu te-a trimes să umbli pe aici? Cine se mai primblă noaptea prin cimitir!

— Ce, aici e cimitirul?

— D'apoi cum! fără îndoială că e cimitirul; tu nu-l vezi?

— Ah! ah! Doamne Sfinte, Sfântă Marie stăpâna noastră... și se aude prin noapte suspinul unui om în vârstă. — „Omule, nu văd nimic, nimic...“

„Doamne sfinte, ce întunerec, ce întunerec!... Beznă adâncă și nu văd nimic... Ah! Doamne, Doamne!...“

— Da, dar cine ești tu?

— Sunt un călător, omul lui Dumnezeu, un simplu călător.

— Cei ce umblă noaptea pe aici, nu sunt călători. Sunt bețivani — vorbește paznicul liniștindu-se o leacă prin suspinele necunoscutului. Mai ești cu cineva?... Toată ziua a băut ca o vită și seara îl îndeamnă dracul să se plimbe pe aici. Ascultă-mă, îmi pare că nu-i lucru curat... îmi pare că tu nu ești singur, da, mi se pare că sunteți doi sau trei...

Sunt singur, omul lui Dumnezeu, singur, singurel... Ah! Maica Domnului Doamne!...

Deodată paznicul se izbește de necunoscut și se oprește.

— Cum ai ajuns până aici? îl întreabă el.

— M'am rătăcit. Mă duceam spre moara lui Mitrievici și-am prăpădit drumul...

— S'apoi pe aici e drum la moara lui Mitrievici? Prost mai ești, trebuia să întrebi mai bine înainte de a pleca la drum. Ca să te duci la moara lui Mitrievici trebuia s'o fi luat mai pe la stânga și să cauți drumul de cară, pe la marginea cealaltă a orașului. Vezi, te-ai îmbătat și acum ai mers trei verste mai mult... Rău ți-a mai turburat mîntea rachiul...

— Am greșit. Patima asta a beției a pus rău stăpânire pe mine. Greșala am făcut-o acum și n'o mai pot ascunde... Dar te rog fii bun și-mi arată drumul pe unde să apuc!...

— Ia-o drept înainte, tot înainte, până ce ai să ajungi la o răspintene; pe urmă apuci la stânga pe un drumușor mlăștinos, care trece tot prin cimitir, până la o porțiță. O deschizi, treci înainte și pe urmă umblă cu Dumnezeu... Să iei seama însă să nu dai în vre-un șanț!... Nu mai mergi mult de-alungul câmpului ș'ajungi la drumul mare...

Dumnezeu să-ți deie sănătate, om bun, și Maica Domnului să te aibă în sfânta ei pază!... Dar n'ai putea să mergi și dumneata cu mine? să mă însoțești până la porțiță...

— N'am vreme... te poți duce și singur.

— Fii bun te rog, am să te pomenesc cât voi trăi... Nu văd nimic, absolut nimic. Așa-i de întuneric de nu-mi văd mâna înaintea ochilor. Ce întuneric, ce întuneric!... Haide cu mine, prietene!

— De ce crezi tu oare că m'a pus pe mine paznic aici la cimitir?... Dacă ași arăta drumul la toți ca al de tine, degeaba mi-ar mai plăti leafă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, fii bun și haide cu mine. Nu

văd nimic și mi-i frică să trec singur noaptea prin cimitir. Tare mi-i frică, m'apucă fiorii...

— Prea ceri multe de la mine... dar haide, vino.

Paznicul și cu necunoscutul porniră tăcuți unul lângă altul. Un vânt rece îi izbea în față și de pe copacii, a căror umbre abia se puteau zări, se scuturau picături mari de ploae peste dânșii. Drumul era greu și glodos.

— ...Nu pot înțelege eu un lucru — zise paznicul după un răstimp de tăcere — Cum ai intrat tu în cimitir? Poarta cea mare e închisă. Portița cea mică știu eu bine că e închisă pe dinăuntru. Ai sărit pe deasupra? Dacă ai sărit pe deasupra, îmi pare lucru tare ciudat, căci te văd că ești bătrân...

— Nu știu, omule, zău nu știu. Nu știu nici eu cum am ajuns aici. Dracu și-a bătut rău joc de mine. Mă pedepsește Dumnezeu. Dar tu ce ești? Ești paznic aici?

— Sunt paznic.

— Și ești numai tu singur?

Vântul sufla acum așa de puternic, în cât trebuiră să se oprească pe loc o clipă.

Paznicul așteptă până ce se potoli o leacă vântul și răspunse:

— Suntem trei cu toții. Unul e bolnav de friguri, celălalt doarme.

— Bine... Dar ce vânt suflă! Cred că-l aud și morții din morminte. Urlă ca un lup într'un pustiu. Ah!

— De unde vii tu?

— Tare de departe. Sunt tocmai din Wologda. Umblu pe la locurile sfinte și mă rog pentru sufletele vitejilor.

Paznicul se opri o clipă ca să-și aprindă o țigară. Se opri mai în urma necunoscutului și aprinse câteva chibrituri. Scăpărând o clipă, flacăra celui dintâi chibrit luminează un colț din alee, la dreapta și se zări un monument alb, un înger rugându-se și o cruce neagră. Flacăra celui de al doilea mai luminează încă odată monumentul alb, crucea neagră și grilajul care împrejmuia mormântul unui copilăș.

— Sărmanii morți — urmă necunoscutul suspinând lung și greu. — Cei bogați ca și cei săraci, cei buni ca și cei răi, cei deștepți ca și cei proști, se odihnesc aici cu toții până la învierea cea de a doua... Dumnezeu să-i primească în sfânta sa împărăție veșnică și să-i odihnească în pace!...

— Și noi mergem acum unul lângă altul, dar nu-i departe vremea când ne vom odihni și noi aici, — zise paznicul.

— Așa-i; ai dreptate. Nu e nici un om care să se poată mândri că nu moare nici odată. Ah! Doamne, Doamne! facem numai fapte rele, gândurile ne sunt păcătoase. Vezi, eu m'am înfundat în păcate, ca un verme în pământ.

— Pentru unul ca tine, fără nici un căpătâiu, nu-i lucru mare dacă mori, zise paznicul.

— Sunt atâtea feluri de oameni fără căpătâi! Unii rătăcesc noaptea prin cimitire ca să nu facă pe placul diavolului, care se supun lui Dumnezeu și se gândesc la mântuirea lor aceia sunt oameni buni, da, fără îndoială, dar sunt și de aceia cărora dacă le-ar veni gust îți dă una cu lopata în cap și te lasă mort în mijlocul câmpului.

— De ce vorbești așa?

— Pentru că... dar ia seama bine; mi se pare că am ajuns la porțiță... parcă-i asta, deschide-o.

Paznicul pipăind, deschide porțița și ia pe necunoscut de mână zicându-i:

— Acum, vezi, suntem la marginea cimitirului... Mergi deadreptul pe câmp până dai de drumul mare... Când ajungi, apucă la dreapta și te duci la moară...

— Ah! Nu... suspină călătorul. N'am nevoie să mă duc la moara lui Mitrievici. Ce să caut eu acolo? Mai bine vreau să rămân cu d-ta aici, prietene.

— Vrei să rămâi aici?

— Fără 'ndoială, tovărășia ta îmi face multă plăcere.

— În starea ta și'ți mai vine să faci glume!

— Sigur, răspunse necunoscutul râzând răgușit. Ha! Ha! Și o să-ți aduci aminte multă vreme de mine.

— Și pentru ce?

— Ha! Ha! Ha! te-am înșelat... Eu nu sunt călător!

— Dar ce ești?

— Un mort uitat de toți. Acum am eșit din sicriu. Îți mai aduci aminte de lăcătușul G... care s'a spânzurat într'o Marți... Ei bine, eu sunt acela!...

— Spui minciuni.

Paznicul nu prea credea ce spunea acest om, dar simți cum îi trece prin tot trupul un fior rece și încercă să se îndepărteze.

— Stăi, așteaptă... unde vrei să te duci? — zise călătorul luându-l de braț. Ce fel de om ești! Vrei să mă lași singur aici?

— Lasă-mă — răcni paznicul silindu-se să-și tragă mâna.

— Nu mai mișca... Când îți zic să nu mai miști, nu mai mișca. Dacă mai ții la viață, taci cât am să-ți spun eu... Nu vreau să vărs astăzi sânge de om, căci de mult te-ași fi ucis. Nu mai mișca!...

Picioarele paznicului se muieră. Inchise ochii și tremurând se răzîmă de gard. Vroia să strige, dar știa că nu-l aude nimeni. Lângă dânsul stătea călătorul amenințător, cu pumnul ridicat, gata să-l lovească.

Se strecură o vreme în care amândoi tăcură.

— Unul e bolnav de friguri, celălalt doarme; Oh! ce păzitori vrednici! Ce bine răsplătesc banii cu care-s plătiți... Zău frate, vezi hoții sunt mai vrednici de cât paznicii!.. Rămâi pe loc, nu te mișca!

Mai trecu ca un sfert de ceas în tăcere, apoi răsună un șuerat prelung.

— Haide, acum poți să te duci — zise necunoscutul dându-i drumul. — Pleacă și mulțumește lui Dumnezeu că ai scăpat cu viață.....

Necunoscutul mai șueră încă odată prelung și se depărtă. Se auzi curând zgomotul surd pe care-l făcu sărînd șanțul.

Rămas singur, paznicul, presupunând că s'a petrecut ceva groaznic, tremurând de frică, închise repede porțița, și începu să alerge repede către casa lui de lângă biserică. La o cotitură a drumului, pe lângă aleea cea mare, auzi zgomot de pași repezi și pe cineva care întreabă în șoapte:

— E cineva, Timothei?... Unde-i Mișca?

Paznicul aleargă mereu înainte dealungul aleei celei mari și de odată bagă de seamă că un punct luminos se mărește cu cât se apropie mai mult de biserică. Apropiindu-se mai mult, presimțirea i se hotărăște mai bine odată cu încredințarea că s'a întâmplat ceva groaznic.

— Dumnezeuule, Doamne, arde biserică!... Stăpâne Doamne, scapă-mă, păzește-mă... și ajunge șovăind, pe jumătate mort de frică, lângă biserică. Ferestrele pe unde intraseră hoții erau sparte și pe acolo se uită el înlăuntru. Lumânările cele mari de ceară, pe care tâlharii uitaseră să le stingă, mișcau flăcările lor roșietice în vânt, aruncând o lumină palidă și tristă pe odoarele sfinte, pe desordinea jalnică din sfântul locaș.

Vântul urlând răspândește prin cimitir sunete repezi, neregulate, prelungi, ce parcă vin de la clopotele de aramă, de sus din clopotniță.

CÂNTEC

Mi-e dor de-o mîndră primăvară,
De-un plîns de fluer fermecat,
De-un suflet drag și depăriat,
De-o strângere de mâni ușoară.

Mi-e dor de-un crîng bătut în flori,
De-o lună printre nori ivită,
Mi-e dor de vraja nesfârșită
A doi ochi mari și visători.

C. CARP.

„MURGULEȚ“ BOU BUN

A fost odată, de mult — nu știu cât o fi d'atunci, că n'am stat să înnumăr anii — un unchiuș, care trăia mai abitur ca un pașă, cu mătușica lui și cu două odrasle: un băiat ș'o codană de fată, cu care se 'ndruse sfântulețu să-i miluiască.

Trăiau, de nici apele nu-i știau, căci toți erau suflete bune, și apoi, aveau și cu ce. Că le dedese Dumnezeu: case mai mîndre ca niște palate domnești, pătule, magazii, vite fel de fel, lighioni... câte și mai câte. Cine le mai dedea de rost?

În sfârșit, ce cântai la el aia găseai: Uite mă prind cu dv.: lapte de pasăre să fi cerut, lapte de pasăre îți dedea.

Dar vezi, că în toiu fericii lui, l-ajunseră și pe el belele și necazuri, ca pe tot omu' — nu le-ar mai răbda Dumnezeu!

Într'o bună dimineață, nu știu ce-o plesnește pe babă din senin, c'o și dă jos la pat. Și n'a zăcut-sărmana de ea! — nici o săptămână deplin și a închis ochii, după ce de-abia apucase lumânare și grijanie — ca tot creștinul!

Și după ce-a îngropat-o și i-au făcut „soroacele“, la vr-o nouă luni, nu știu ce-i abătu unchiușului — știți că bătrânețele au și ele un toiu! — că mă pomenii cu el însurat a doua oară c'o mătușă rea ca o viespe, îndărjită și cicălitoare... de nu-i mai trebuia uncheașului nici popă, nici țarcovnic.

Toată zulica i-umbra gura, ca o morișcă.

— „Mai tacă-ți gura, fă cobe, „că nu te-o fi făcut mă-ta la meliță!“ se mai restia câteodată unchiușul. „Neiculiță, asta te scoate din balamale cu cățăiala ei. M'am speriat și pace! Toemai asta o să-mi pună capul“. — Așa cu unchiușul nostru: dedese peste naș-său! Se îngrășase trăind bine.

Îi mai lipsea „ciocan pe cap“.

E o vorbă din bătrâni: „Fumul și muierea rea scot pe om afară din casă“. Sfântă să-i fie gura cui a zis întâiu vorba asta! Uite, să mă credeți, pe cuvânt că v'o spui din pătite: De toate s'o speria omul: de fum, de sărăcie, de boală, de moarte... dar știți cine-i dă de cap? *Muierea rea*, mai ales pe câte-o iarnă d'alea grele, când nu prea mai poți ieși încoace în colț, și când nu prea îi avea nici lemne. Ei, îți vine să iei câmpii, nu alta!

Vorba cântecului:

Iarna grea,

„Muierea rea,

„Sărăcuț de maica mea!

„Mult mi-e iarna friguroasă,

„Și muierea arțăgoasă,

„De drag să trăiești în casă!

Dar bietii copii ai unchișului, câte mai suferiau dela scorpia de mătușă! Să nu-i fi văzut în ochi; iar pe nătânga ei de-abia o vedea.

Că avea și ea o slutenie de față, urâtă, de-ai fi zis că „moartea găinilor“ e o zână din povești, pe lângă ea. Ți-era frică să te-appropii de ea, tot crezând că te-o mușca. Și după alelalte toate mai era și chioară d'un ochiu! Curat vorba ceea: „După ce că ești urât, te cheamă și Neacșu!“

Pe ei o îndopa cu toate bunătățile, iar p'ai unchișului îi ținea numai cu zile.

Dimineața cocea la câteși trei copiii, două ouă: Apoi împărția ouăle la copiii unchișului: unuia un ou, altuia altul.

— Na, mâncați, mânca-v'ar *coscăile!* să nu vă mai aud gura; iar după ce curățau copiii ouăle:

— „Aci, dați și fetii mele: tu o jumătate de ou, și tu jumătate“. Așa că urâta ei mânca un ou întreg, iar copiii unchișului câte o jumătate de ou. Și încă, nu era mai grasă? Numai pielea întinsă pe oase!

Copiii unchișului înghiteau noduri și tăceau, că n'aveau ce face, bietii!

Băiatul însă, a suferit multe dela mătușă, după ce s'a mărit.

Hei, să vedeți:

Intr'o zi mătușa a gonit văcarul; că-vă spuselu, par'că — ăst unchiș avea cireadă mare de vite.

— Und'să găsim noi un văcar, fă mătușă? Că n'o să ținem vitele-alea 'n curte, să le facem pastramă!?

— Ce văcar, mă? Văcar, ai? Ai vrea să mai dau parale și la văcar? Iar pe măgădanu de fiu-tău, să-l ții aci pe urechile mele? Să mănânce și să bea de pomană, ca un trântor? Ia să-l trimiți pe el cu vitele, să plătească mămăliga pe care o mănâncă și să vadă și el ce-i alergătura; că dacă l-ei ține tot acasă, până la anu îți surpă podina cu capul!

Și dă-i cu clanța... și trage-i... de făcuse spume la gură sporjind.

Îl făcură pe băiat, văcar.

Își luă flăcăiașul cireada de vite și plecă până 'n ziuă la pășune.

Islazul era depărcior, așa că nu putea băiatul să vină cu vitele de prânz acasă.

In ziua dintâi trimise mătușa pe fata unchișului cu de mâncare la băiat.

Dar ce merinde socotiți că i-a trimis să mănânce?

Lapte de pisică, și turtă de cenușă. Tot credea hâreca, că eu atâta alergătură și traju rău so prăpădi băiatul și s'o curăța de el.

Fata însă, se făcu că pleacă; dar se întoarse îndărăt pe furis; și după ce lepădă legumea dată de babă, rupse un *șneap* de turtă din coș și umplu boalea cu lapte bătut din putineiu.

Plecă apoi la frate-său spunându-i pe sart, gândul mă-sii.

Dar năpârca de față a mătușii, a văzut tot ce-a făcut fata unchișului și i-a spus mă-sii.

— Las', că de mâine încolo o să te trimit mereu pe tine cu demâncare.

Să vedem ce o să mai facă?

Așa a făcut. A doua zi duse merinde fata mătușei.

— Ce mi-ai adus neică să mănânc?

— Ce să-ți aduc? Ia, ce-am mâncat și noi: „*lapte de pisică și turtă de cenușă.*“ Că doar nu era să-ți aduc „*mierle fierte, coscove prăjite.*“

— Bine neicentule, dacă și voi ați mâncat d'astea, tot d'astea voiți mânca și eu.

Pân' să se ospăteze el, fata atipi nițel.

Băiatul vărsă jos jumătate din lapte, și aruncă încolo un codricel de turtă, să creadă fata, că acestea-s partea mâncată de el.

— Numai atâția mâncași nene? zise fata când se deșteptă.

— Numai, neică, că nu prea-mi fu foame.

Așa făcea băiatul în toate zilele.

Baba însă crăpa de necaz, că în loc să vadă pe băiat îngălbenind și uscându-se pe picioare, îl vedea dimpotrivă: gras ca un burete și la obraz roșu ca un bujor.

Că vedeți dumnevoastră: Dumnezeu, care e mare și puternic, nu rabdă

nedreptatea pe fața pământului și scoate din nevoi p'ăl drept și curat la inimă. Să vedeți cum a scăpat milostivul pe băiat din necazurile și canunul ce-i gătea măsă cea vitregă.

În ciurea lui era un taur frumos-nevoic mare și lat pe spinare, de-ai fi dormit în bună-voie, ca în pat. Așa de gras ce era! Îl chema: *Murguleț, bou bun*. El era cârma vacilor și fala lor. Toate ascultau de el, că era năzdrăvan.

El le ducea la câmp, el le întorcea îndărăt când apuca vr'una anapoda și tot el le aducea seara acasă. O luă înainte ca ciobanul în fruntea oilor și toate vacile se țineau după el, de parcă ar fi fost legate cu funii de coada lui.

Așa că băiatul nici nu visa că e văcar; căci în loc s'alerge toată ziua, el se odihnea la căte o umbră și-i trăgea niște doine, din fluer măi neică, de te seca la inimă.

Iar după ce pleca sluta mătușii acasă, taurul venia la băiat; iar acesta după învățul bouleanului zicea: „Murguleț bou bun, deschide-ți cornul ăl drept, și 'ntinde-mi masă domnească”.

Și unde mi se pomenia nene cu o masă! Numai jumble calde, fierturi, fripturi, prăjituri, vinuri d'ale bune, lăutari... tiii!... toate bunătățile din lume! Iar după ce se ospăta, zicea: „Murguleț bou bun, strânge masa domnească și închide cornul la loc”.

Pe mătușă însă, par'că o frământa dracu de inimă și-i spunea că cu văcarul nu-i lucru curat. De aceea într'un rând zise fii-sii:

— Ia să pândești tu, fă, azi; să vezi, ce mănâncă văcaru 'ăla de-i prieste așa de bine? Că văd că se sparge, de gras ce e. Fă-te că pleci și pitește-te unde-va; și d'acolo urmărește-l pas cu pas. Pe urmă să vii acasă și să-mi spui ce-ai văzut?

Zis și făcut. Se ascunse fata după un stuf de mărăcine și văzu totul.

— Hei mare mamă, când ai ști ce mănâncă el...! Uite asta... asta...! îi spuse tot ce văzuse.

— Lasă-l, că am eu ac de cojocul lui!

A doua zi se prefăcu că-i bolnavă. Se cărăbăni în pat și începu să geamă în toale.

— Ce ai mătușică, or ți-e rău?

— Haoleo!... Păcatele mele uncheșel!... I!... Nu mai pot!.. Vedeti de mine... că toemai acum lapăd poteoavele!.. I... Ca mâine-poi mâine... o să-mi auziți de numel!... I!...

— Ia taci din gură mătușă, ce tot hondrănești? O să-ți treacă! Ia să vezi, mai încolo nu te văd pe picioare?

— I!... Nu știu, p'ale mele... ori p'ale patului din tinda bisericii... I!

Sapa, lopata și balalau! acu astea sunt ale mele... I!..

Îi intrase uncheașului un bolovan în traistă, că i se prăpădește puisoru' de mătușă. Uitase și prociteală și cicăleală și tot. Umbla pe lângă ea ca pe lângă o bubă coaptă! căci, vorba rumânului: „Rău e cu rău; dar îi mai rău fără rău!”

A doua zi iarăși: „mor“! și „mor“!

A treia zi de dimineată:

— Uncheșele, nu știi una. Mă pomenii în vis c'o cocoană *cernută*. Avea o coasă la spinare. Pesemne era moartea. Zice: „Fă băbută, vrei tu să nu mori“? Zic: vreau. — „E, dacă vrei, atunci să mănânci *inima lui Murguleț*, jumătate friptă pe cărbuni și jumătate fiartă 'n lapte dulce.

Altfel, cu coasa asta îți retez gâtul, de-ai crede că-j un paiu! Așa dar deseară, cum o veni taurul dela câmp, tu să-l prinzi și să-l tai, dacă vrei să mai fac umbră pământului p'aci. Dacă nu, încai, dă-mi una în cap — că tot aia e — să știu că tu-mi pui capul!

Tăcu ca pământul bietul unchiaș. Ce era să mai zică și el?

Se gândia că-i păcat de Dumnezeu să strice așa mândrete de taur — floarea vitelor. Dar de! se mai gândia și la băbușcă, c'atât odor avea și el!

De ce să-i mai amărăscă zilele? Dacă „dă baba ochii peste cap“? rămâne el așa?

— L-om tăia deci! Că, ce nu face omul ca să-și scape viața?

Năzdrăvanul de murguleț, știa însă tot ce se plămnește pe socoteala lui. El spuse și băiatului șiretenia: „...așa... așa... așa, că ori cum am suci-o, ori cum am învârti-o, n'avem încotro, trebuie să fugim!

Deseară o să încerce să mă prindă, spre a mă tăia. Eu n'au să stau. Tat-tău o să strângă cătunu tot, dar totuși, no să mă poată prinde. Mătușa o să pună pe fie-sa să mă mintă c'o pală de fân. O să iasă și ea afară — că atunci uită și boală și tot — să-i dea zor cu gura:

„Faceti așa, dregeti pe dincolo”. Tu să fii p'acolea, *adiba*. Să ai fluerul la brâu și un toporaș înfipt la spate sub cingătoare.

Să le zici: „nu vă mai căsniti de surda, că numai eu pot prinde pe Murguleț, căci el, numai pe mine mă cunoaște”. Tu să încalici pe mine, și pe urmă, știu eu ce-am să fac.

Seara, tocmai așa s'a întâmplat. După ce a încalicat, Murguleț se năpusti furios, și luă în coarne întâiu pe mătușa și apoi pe fie-sa; și când le-a asvârlit cât colo, n'ași putea prinde, că nici lumânare n'au mai apucat. Iar Murguleț, a pornit-o, nene în fugă; și treci deal, treci vale, până și-au pierdut din urmă, și s'au oprit în niște pustietăți.

— Uite stăpâne, de acum încolo, aici avem să ne facem vacu. Sui-te în copacu'asta și fă-ți acolo sus un *pătiac*. Să mai cânti din fluer să nu ți se facă urât; că eu mă duc „la livezi verzi, la ape reci, unde-i iarba fragedă și apa limpede”.

Iar când ți-o fi foame, am eu grijă de tine. Atunci am să vin să-ți pun masa.

Așa au dus-o aști doi tovarăși acolo 'n pustie, vreme lungă să le ajungă.

Într'o bună dimineată însă, se pomeneste băiatul c'o namilă de lup, mare cât o zi de post.

— Unde-i Murguleț, măi băiete?

— Nu e aci. E la livezi verzi, la ape reci.

— Când o veni, spune-i așa: „A venit lupul și mi-a spus să te duci să te lupți cu el la podul de aramă”. Ai auzit?

— Bine, îi spun. Și plecă lupul de unde venise.

Dar n'apucă să plece jigani, și începe băeatul să zică din fluer un cântec de jale, de te seca la bojogi, nu alta. L-aude Murguleț și vine 'ntr'un suflet.

— Ce-i stăpâne? Ce ți s'a 'ntâmplat de cânti așa de jalnic?

— Hei, ce să fie? am băgat-o pe mâneacă că te-oiu pierde. A venit un lup ma-are-mare, și mi-a spus așa... așa...

— Și d'ăia te vaeti tu? N'ai teamă! Nu mi-e frică mie de fite-ce nimic. Dă-te jos de mânăncă.

A mâncat al băiat, ce bruma o fi mâncat — că s'a dus cu noduri pe gât—și pe urmă s'a suit iarăși la pătiacul lui; iar taurul a plecat la podul de aramă să-și măsoare puterile cu lupul. Dar ce să zici?! Când a trântit odată pe lup, a crăpat cum crapă un dovleac când dai cu el în pământ! Pe urmă veni voios îndărăt.

După o bucată de vreme, se mai pomeni c'o matahală de urs, cât păresemile de mare.

— Und' ți-i bouleanu' măi flăcău?

— La livezi verzi la ape reci, unde-i iarba fragedă și apa limpede.

— Când o veni acasă, spune-i că l-am pofit la *podul de argint* să se lupte cu mine. Incepe băiatul iarăși să sece isvoarele cu cântecele lui plângătoare. L'auzi Murguleț și porni în răpi la băiat.

— Ce-ai pătit stăpâne?

— Păcatele noastre? C'asa am fost noi rânduți să nu mai scăpăm de belele. Îi spuse dăndanaua cu ursul.

....Si tare mi-i frică că p'acolo ți-or putrezi oasele! Rândul trecut, ai scăpat, cum ai scăpat; dar acum ți s'a 'nfundat”!

— N'ai grijă, nu mă sperie pe mine fite-ce lighioană. Și se duse.

Ce i-o fi pătit pielea bietului urs, nici eu nu știu. Asta, numai piloții podului de argint v'ar putea-o spune, căci pe ei au rămas sleiți creierii ursului.

Eu știu atât, că se pomeni băiatul cu taurul îndărăt, călcând tațos.

cu fruntea sus, cu bărbia încrătită și cu coada pe spinare, de ai fi crezut că dă strechea.

Apoi începură a-și vedea iarăși de treboșoarele lor: băiatul cu fluerul în pătiacul lui, iar boul, la livezi verzi, la ape reci.

Nițel mai amânat după aceea, într'o dimineată noroasă, se pomeneste flăcăul c'un vuiet dinspre răsărit, care urla, mai strajnic ca un vifor d'alea relele cari vin când e căte o iarnă grea.

— Si-aruncă ochii într'acolo, dar ce să vază?

O scorpie furioasă, mare cât toate zilele, venea c'o falecă 'n cer și cu una 'n pământ; iar norul de praf se ridica în sus, de cinci ori cât ea.

— Unde-i Murgul, băețas?

— La livezi verzi, la ape reci.

— Măine, când s'o crăpa de ziuă, l-aștept *la podul de aur* să se bată cu mine. Plecă scorpia. Unde mi-ți începu băiatul să scoată niște jalete și niște oftaturi din fluier, de-i plângea de milă, până și lemnele și pietrele. L-aude taurul. „Ei, de ce-o mai fi dat flăcăul meu”? Porni în fugă spre băiat.

— Ce tot bocești așa stăpâne, de par'că ți-ar fi murit toate neamurile?

— Fiindcă acum mi-am luat ori-ce nădejde de la tine. Uite asta... asta... îi spuse ce zise scorpia.

— De! Ce să zic și eu?! Par'că nu prea-mi dă mâna să mă mășor cu ea. Dar n'am ce face. Trebuie să mă lupt. La noroc!

De data asta, însă, să mergi și tu cu mine, să fii față la lupta noastră. Tu să fii adiba cu toporu 'n mână; și când ai vedea că m'a pus jos și vrea nu-ți mai amără zilele prin pustiurile astea“.

Când s'au întâlnit taurul cu scorpia s'au și încelestat la luptă.

Când s'a întâlnit taurul cu scorpia s'au și încelestat la luptă.

Și s'au canunit de dimineată până spre seară. Când mai era soarele d'un stat de om, pe cer, Murguleț cade în genuchi. Scorpia se opinti odată sdравn și-l rostogoli la pământ. Băiatul, toc! îi rupse cornul și p'aci îi fu drumul, plângând și văicărindu-se de bouleanul lui. Pe urmă își luă drumulețul spre casă — că-i ajunsese un dor de tat-său și de soru-sa, de i se mițiau picioarele.

Pe drum i se făcu foame. Și dracul, n'avu de lucru? Își vâră codita și îndemnă pe băiat să deschidă cornul spre a întinde masa și a se ospăta; cu toate că boul dedese ordiul băiatului să nu deschidă cornul pân'acas, chiar de-ar muri de foame. Măncă băiatul, bău, dar când să închidă cornul la loc... închide-l dacă poți.

Odată îi îngheță inima băiatului. Și unde mi se puse p'un plâns cu hohote și pe niște jalete de căintă și desuădejdie, de se scutura cămașa pe el.

Vede de departe un nor de praf urcându-se în sus. Când se iută mai bine, văzu scorpia, care taman sfârșise de mâncat pe Murgu și plecase să-și vadă de treaba ei.

La început avea de gând să-și vază de drum, ce era să-și prindă ea mîntea cu un biet băețandru?!

Dar când îl văzu plângând amarnic se duse la el.

— Da' ce-ai pățit măi băiete, de nu te mai poate împăca nimeni?

— Ba, m'ar împăca, cine mi-ar putea băga tot ce-i pe masa asta, în acest corn deșert.

— Dacă e pricina numai pe atât, hai să ți-le bag eu; dar cu un legământ să te mănâncă când ți-o fi ție lumea mai dragă!

Băiatul se gândi, se răsgândi, dar în urmă ce-și zise?

— Ia să stric o vorbă și să zic că *vreau*; că pân atunci își uită.

Vorba ăluia: „pân la auu”, ori moare măgarul, ori pierde samarul“.

Par'că numai grija mea o are ea!

Scorpia îi închise cornul la loc; pe urmă plecară, fie-care la treaba lui.

Când ajunse băiatul acasă, tat-său — Doamne fereste! — mai mai să înnebunească de bucurie; iar soru-sa, par'că apucase pe Dumnezeu d'un picior.

Se puseră nene, pe urmă, pe traiu întâluit, până 'ntr'o zi, când i-a bātu flăcăului să se însoare. Își găsi o mireasă vrednică și frumoasă.

Făcură nuntă. Tiii! dar ce nuntă?! Mai cu bielșug și mai cu fală de cât o nuntă d'ale crăiești.

Seara, tocmai în toul mesei se auzi un vuiet ca de furtună, din-spre soare-răsare. Toți înmărnuriră, când văzuă nemetenia de scorpie cocișându-se să încapă pe ușă.

— Hei ginerico, îți mai aduci aminte de învoiala noastră? „Să te mănânc când ți-o fi lumea mai dragă“.

Uite, eu venii acum, căci acum socotese că ești tu mai mulțumit și mai fericit.

Nici graiu nu se mai auzi, par'că toți ar fi fost niște stane de piatră. Atunci o pâine se sculă de colo de pe masă; și intrerupând tăcerea în cepu s'o judecă pe scorpie, ca s'o mai întârzie, că mai era nițel pân'la cântatul cocoșilor de miezul nopții.

— „Da, ho fa, leșinato, că nu ți-o sări ochii! Ai și tu oleacă de răbdare; că și eu, că-ate sufer, și tac, că n'am ce face“.

„Pe mine mă seamănă primăvara 'n pământul arat, mă grăpează, apoi mă lasă de creșe.

„Mă coc, mă seceră, mă leagă'n snopi, și mă cară la arie.

„Aci crezi că mă lasă în pace? Ași! Mă întind pe arie și joacă caii pe mine, ca să mă treiere. Mă vântură, mă cară acasă și mă spală. Nici aci nu-mi dă pace. Mă duc la moară, mă macină și mă fac făină. Apoi mă pun în covată, m'amestecă cu apă și mă frământă, până mi-es ochii din cap, de mă fac cocă. Tot nu mă lasă. M'aruncă în cuptor de mă coc, ca vai de capul meu! Mă scot d'acolo și mă pun pe masă. Dar uite, că nici aci nu-mi întihuește. Mă taie cu cuțitu 'n felie și mă mănâncă.

Cucurigu! se auzi trâmbița cocoșilor, cari vesteau noaptea jumătate. Poc! se auzi o detunătură ca de pușcă. Plesnise spurcăciunea — vezi d-ta. Așa că scăpă bietul ginerică teafăr.

Se îmblânziră și mesenii. Și se așezară măi nene pe niște chefuri și petreceri de se duse vestea de ele, ca de popă tuns!

Am fost și eu la nunta aia; că, cică, așa-i bine să alerge omul și să dea o mână de ajutor ori de câte ori se'neropește vr'o „casă nouă“.

Acolo, ați fi crezând c'am căscat gura de pomană?

Ferit-a sfântul! Am dat și eu ajutor p'acolea: Am cărat apă cu ciurul, lemne în frigare și minciuni în căldare, să vă spun și d-voastră una ma-are-mare!

Din *Goleștii Mușcel*.

D. Mihalache

O VIAȚĂ

I

Nici nu mă'ntreb de ce-a mai fost odată

Căci ce-a trecut în reci nu mai învie. —

Un basm frumos e-a mea copilărie,

O vreme veșnic imprimărarată.

Nu mă 'ngrijeam și nu-mi păsa, că mie

La orizont o vreme grea s'arată;

Voi birui, ziceam și niciodată

Nu voi cădea învins în bătălie.

Puternic mă simțeam atunci și par'că

O stea și pentru mine răsărise, —

Credeam că visul n'o să mai dispară.

Incarc cu dulci speranțe-o mică barcă

S'astept un vânt; amăgitoare vise

Voi nu mi-ați spus că viața-i grea și-amară.

II

Prezentul meu e-o veșnică mișcare:
 Trăesc în două lumi, iubesc vreo fată,
 Gândește un vers c'o formă mai curată,
 Aștept a vieții zi de sărbătoare.
 Prin lume-alerg: pe-o mare'nfuriată —
 Cu ochi îngrijorați privește în zare...
 Prea mică-i barca; nu-i nici o scăpare.
 În orice val, o Moarte se arată:
 Trăese într-o clipită viața toată —
 Tot ce-am avut mai scump acuma pleacă,
 Chiar ultima nădejde-o răd că pierde.
 Într'o mocirlă oamenii înoată,
 Zeleși se sbat, cu alții să se'ntreacă —
 Și'n totul nu-i decât desgust, durere!

III

Să dau perdeaua vremii la o parte
 Să știu tot șiru'ntreg al vieții mele...
 Rămân înspăimântat: fără vințrele
 Văd barca mea cu scândurile sparte.
 Zăresc la licărirea unei stele
 Un om cu plete albe mai departe,
 Naufragiat, însângerat de moarte,
 Zdrobit de stînci, bătut de vremuri grele.
 Incremenesc; mă recunosc pe mine
 Și un fior, deodată mă îngheață:
 Incep să plâng, dar el vorbind surâde:
 — «Nu suspina, nu-i drept, nu se curvine —
 Nerrednică-i de plîns această viață;
 Pe patul morții sunt și-mi vine-a râde!»

CONSTANTIN DOBOȘ.

O SCRISOARE

D-l D. N. Ciotori ne trimite următoarea scrisoare, cu rugămintea de a o publica:

Domnule Redactor,

Sunt nevoit ca, în urma notiței apărute în «Luceafărul», să dau următoarele lămuriri:

D-l Tăslăuanu m'a rugat să compar traducerea d-sale, *Synöve Solbacken*, cu textul și pentru aceasta mi-a trimis la Stockholm tipăritura traducerii care apăruse în «Luceafărul».

De și eram prea ocupat, am cercetat traducerea, în ceiace privește *fondul* (căci aceasta era dorința d-lui Tăslăuanu, care mă ruga să nu țin seama de formă, ea trebuind a fi schimbată la publicarea traducerii în volum) și am găsit-o exactă, afară de mai multe omisiuni, pe care le-am semnalat cu toată bunăvoința.

Regretând, Domnule Redactor, că am fost nevoit să dau aceste lămuriri, vă rog să primiți asigurarea deosebitei mele stime.

D. N. CIOTORI.

CRONICA

După d. I. Gorun, care a publicat în ziarul «Universul» un articol despre schilodirea limbii noastre, vine și d. I. Nădejde cu alte articole, prin care dă aprobarea cuvenită d-lui I. Gorun.

Cu tot respectul ce-l avem pentru d. I. Nădejde, care ni se pare că a scris ce-o gramatică, ne permitem să-i atragem atenția că în articolul domniei-sale «Schilodirea limbii Românești» am găsit destule... schilodiri; De pildă: *resune*, în loc de *răsună*; *respândit*, în loc de *răspândit*; *biserecească(!)* în loc de *bisericească*; *țerannul*, în loc de *țărânnul*; *înse(!)* în loc de *însă*; *ren*, în loc de *râu*; *țară* și nu *țeară*; *întâiu* și nu *întăiu*; *tinereță* și nu *tinerețe*; *până* și nu *pân*, etc. etc. etc.

Ne pare foarte bine că n'am avut parte să învățăm gramatica d-lui I. Nădejde
NASTRATIN HOGEA ET COMP.

RASPUNSURI

Raul Laur. Versuri slabe; numele făurit rimează mai bine.

C. I. Z. Nu se pot publica.

Em. Gab. Dacă ați reface puțin versurile, ar merge. Ideia e foarte frumoasă.

H. Dăscălescu (seminarist) Nu se pot publica, fiindcă... vorba ceia «ne bate părintele.»

I. Sân-G. Nu vă putem îngădui să ne scrieți în felul cum ne-ați scris. Cât privește despre versuri, — ele sunt nepublicabile.

Blăjel. Nu se poate.

Raul Celerastră. Loco. Vă rog cercetați un manual didactic, ca să vedeți ce este un *triolet*. Dacă n'aveți un alt manual, v'am recomanda chiar «Poetica» de d. M. Dragomirescu. «Serisoarea ei» păstrați-o pentru dumneavoastră, noi nu suntem curioși să cunoaștem scrisorile pe cari le primiți. «Mandolinata» e slabă.

B. Leonor. Ce frumos scrieți Dumneavoastră!... Ce notă aveți la caligrafie?

Ricard D. Ioan. «Inspectorul» iți mulțumește. Se vor publica, bine înțeles.

V. H. Rugi. Cu puține modificări, poate! Depinde de talentul cu care știți să... modificați!

AVIS

Grăbiți-vă și profitați de mare chilipir; căci n'a fost, nici n'o să mai fie așa chilipir *ca. cu 40 bani* să luați cărți literare românești, format mare de câte 200—300 pagini din Colecția Șaraga, care se vindeau cu 1 leu exemplarul.

Bibliotecii românești Șaraga, de câte 100 pagini *cu 15 bani volumul*.

Xenopol A D., *Istoria Românilor* în 12 volume mari de câte 275 pagini numai cu 7 lei toate 12 volume în loc de 18 lei.

Pentru domnii Institutori, Învățători, Preoți, Notari și Primari, care cu puține parale pot să-și facă o Bibliotecă frumoasă, *le fac din aceste cărți plătibile în 4 rate lunare*, comenzi de la 25 lei în sus.

Cereți *gratuit* pachetul cu tot felul de cataloage de cărți, etc., la

Nicolai A. Petroff

Librar-Editor,

BĂRLAD. Str. Ștefan cel Mare No. 104—105.